

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum aliquis possit sibi mereri reparationem post lapsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ARTICVLVS VII.

Utrum homo possit sibi mereri reparationem post lapsum.

¶ Super Quaest. 114. Art. septimum.

AD SEPTIMUM sic procedit. Videtur, quod aliquis possit sibi mereri reparationem post lapsum. Illud. n. quod iuste a Deo petitur, homo videtur posse mereri: sed nihil iustius a Deo petitur, ut Augus. dicit, quam quod reparatur post lapsum, secundum illud Psal. 70. Cum defecerit uirtus mea, ne derelinquas me Domine: ergo homo potest mereri, ut reparatur post lapsum.

¶ 2. Præ. Multo magis homini profunt opera sua, quam profint alij: sed homo potest aliquo modo alteri mereri reparationem post lapsum, sicut & primam gratiam, ergo multo magis sibi mereri potest, ut reparatur post lapsum.

¶ 3. Præ. Homo, qui aliquando fuit in gratia per bona opera que fecit, meruit sibi uitam æternam, ut ex supra dictis patet: sed ad uitam æternam non potest quis peruenire nisi reparatur per gratiam, ergo uidetur quod sibi meruit reparationem per gratiam.

SED CONTRA est, quod dicitur Ezechie. 18. Si auerterit se iustus a iustitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes iustitiae eius, quas fecerat, non recordabuntur. ergo nihil ualebunt ei præcedentia merita ad hoc quod resurgat. non ergo aliquis potest sibi mereri reparationem post lapsum futurum.

RESPON. Dicendum, quod nullus potest sibi mereri reparationem post lapsum futurum neque merito condigni, neque merito congrui. Merito quidem condigni hoc sibi mereri non potest: quia ratio huius meriti dependet ex motione diuinæ gratiæ, quæ quidem motio interrumpitur per sequens peccatum; unde omnia beneficia, quæ postmodum aliquis a Deo consequitur, quibus reparatur, non cadunt sub merito, tanquam motione prioris gratiæ usque ad hæc non se extendente. Meritum etiam congrui, quo quis alteri primam gratiam meretur, impeditur ne consequatur effectum propter impedimentum peccati in eo, cui quis meretur. Multo igitur magis impeditur talis meriti efficacia per impedimentum, quod est & in eo qui meretur, & in eo cui meretur. hic enim utrunque in unam personam concurrat: & ideo nullo modo aliquis potest sibi mereri reparationem post lapsum.

IN art. 7. dubiū occurrit circa rōnem licet ad probandū, qd nullus pōt mereri ex condigno sibi reparationē post lapsum, quia scilicet motio diuinæ gratiæ interrumpitur per lapsum. Contra hæc siquidem rationem insinuat. Primo, quia non exigitur ad hoc, quod ali qua sit merces reddenda ex condigno, quod motio diuinæ gratiæ nō interrumpatur, ergo ratio licet, quæ ex interruptione inferri nō meretur, nihil ualeat. Assumptum patet: quia Iudas quandoq; meruit uitam æternam ex condigno, & in motio diuinæ gratiæ fuit interrupta. Et confirmatur, quia tantum est dicere, qd interruptio gratiæ facit, uel exigit aliquid nō cadere sub merito condigni, quantum dicere, nihil meremur ex condigno, nisi ad quod continuata gratia peruenimus: qd est falsū.

AD euentū huius difficultatis sciendum est, qd gratia dupliciter occurrit ad meritum. Primo, ut constituens hominē in statu remunerabili: & hoc facit gratia constituendo hominem diuinæ naturæ cōsortem. Secundo, ut principium actus meritorij: & quia secundū non solum supponit primū in rōne principij, sicut agere præsupponit esse, sed coexistit in rōne constitutis statum remunerabilis, ita qd nullus ex condigno meretur sibi homini, sed sibi constituto in gratia mercedē, uel pmiū simpliciter: ideo de rōne meriti ex condigno sibi, est cōstituere mercedē debitā sibi i statu gratiæ. Ita qd gratia non solum exigitur ad cōstituendam personam, quæ meret, & cui meretur, sed cui exhibendū sit pmiū. Et rō huius est uniuersalis, quia, si quodlibet meritū efficit mercedē debitam sibi in solo statu digno mercedē: nullus. n. meretur aliquid

rat. 2. huius q. & q. 15. 19. art. 5.

Matth. 9. Super illud, Videns Iesus fidem illorum &c. A dicit Glo. * Quantum ualet apud Deum fides propria, apud quem sic ualuit aliena, ut intus & extra sanaret hominem: sed interior sanatio hominis est per primam gratiā. ergo homo potest alteri mereri primam gratiam.

¶ 2. Præ. Orationes iustorum non sunt uacuae, sed efficaces, secundum illud Iacob. vlt. Multum ualet deprecatio iusti assidua: sed ibidem præmittitur, Orate pro inuicem, ut saluemini. cum igitur, salus hominis non possit esse nisi per gratiam, uidetur quod unus homo possit alteri mereri primam gratiam.

¶ 3. Præ. Lucæ: 6. dicitur. Facite uobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant uos in æterna tabernacula: sed nullus recipitur in æterna tabernacula, nisi per gratiam, per quam solum aliquis meretur uitam æternam, ut supra dictū est. * ergo unus homo potest alteri acquirere merendo primam gratiam.

SED CONTRA est, quod dicitur Iere. 15. Si steterint Moyses, & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum: qui tamen fuerunt maximi meriti apud Deum. uidetur ergo quod nullus possit alteri mereri primam gratiam.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex supradictis patet, * opus nostrum habet rationem meriti ex duobus. Primo quidem ex ui motionis diuinæ, & sic meretur aliquis ex condigno. Alio modo habet rationem meriti, secundum quod procedit ex libero arbitrio in quantum uoluntarie aliquid facimus, & ex hac parte est meritum congrui: quia congruum est, ut dum homo bene utitur sua uirtute, Deus secundum super excellentem uirtutem excellentius operetur.

Ex quo patet, quod merito condigni nullus potest mereri alteri primam gratiam, nisi solus Christus. quia unusquisque nostrum mouetur à Deo per donum gratiæ, ut ipse ad uitam æternam perueniat, & ideo meritum condigni ultra hanc motionem non se extendit. Sed anima Christi mota est à Deo per gratiam, non solum ut ipse perueniret ad gloriam uitæ æternæ, sed etiam ut alios in eam adduceret, in quantum est caput Ecclesiæ, & author salutis humanæ, secundum illud ad Heb. 2. Qui multos filios in gloria adduxerat, auctorem salutis &c. Sed merito congrui potest aliquis alteri mereri primam gratiam. Quia. n. homo in gratia constitutus implet Dei uoluntatem, congruum est secundum amicitie proportionem, ut Deus impleat hominis uoluntatem in saluatione alterius: licet quandoque possit habere impedimentum ex parte illius, cuius aliquis sanctus iustificationem desiderat. Et in hoc casu loquitur authoritas Ierem. ultimo inducta,

AD PRIMUM ergo dicendum, quod fides aliorum ualet alij ad salutem merito congrui, non merito condigni.

AD SECVNDVM dicendum, quod impetratio orationis inuitur misericordiam, meritum autem condigni inuitur iustitiæ: & ideo multa orando impetrat homo ex diuina misericordia, quæ tamen non meretur sibi iustitiam, secundum illud Dan. 9. Neque enim in iustificationis nostris prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis.

AD TERTIVM dicendum, quod pauperes elemosinas recipientes, dicuntur recipere alios in tabernacula uel impetrando eis ueniam orando, uel merendo per alia bona ex congruo: uel etiam materialiter loquendo, quia per ipsa opera misericordie, quæ quis in pauperes exercet, meretur recipi in æterna tabernacula.

aliquid exihendum sibi in statu indigno mercede. Ex hoc aut q
 status dignus mercede debita merito ex condigno constituitur
 gratia. sequitur qd impossibile est habere rationem mercedis de-
 bite merito ex condigno, qd in rone sua claudit statum opposi-
 tum ut patet: & quia reparatio post lapsum in rone sua claudit su-
 bjectum in statu op-
 posito, quia in pecca-
 to mortali per lap-
 sum deo impossi-
 bile est, quod repara-
 tio post lapsum ha-
 beat rone mercede
 debita merito ex
 condigno: & hoc in-
 tendit author in pau-
 cissimis uerbis litere.
 Quod ut clarius intel-
 ligas simul cum dic-
 tis, nunc scito inter-
 ruptionem gratie di-
 pliciter inueniri pos-
 se. Primo in impedi-
 mentu a i consequen-
 dam mercedem meri-
 to debitam, & de tali
 interruptione loquitur
 author hic in respon-
 sione ad tertium: de
 qua etiam loquuntur
 obiectiones in oppo-
 sitione allata, qua et lu-
 das non assecutus est
 vita eterna, quam me-
 ruerat, si aliquid fuit bo-
 nus. Et talis interrup-
 tio, ut in litera dicitur
 impedit consecutio-
 nem mercedis, sicut
 vniuersaliter causa
 naturalis impedibilis
 puta semen perfectu
 aliquanto tempore
 operans proprium
 esse potest, si eradicetur,
 vel aliter occupetur,
 impeditur a consecu-
 tione effectus, ad que
 sem natus a suam erat
 ordinatus. Iam n, di-
 ctu est, qd actus meri-
 torius est ordinatus p
 gratia semen a Deo
 ad cauendum uitam
 eternam, sicut alij a-
 ctus naturales ad suos
 terminos. Et huiusmo-
 di interruptio per ac-
 cidens se habet ad
 meritum, & mercede-
 dem: quamuis per se
 se habet ad consecu-
 tionem, utpote di-
 recte contraria illi.

Ad secundum aut modo
 inuenitur interruptio
 merito, ut clausa in rone
 termini. Et sic est
 implicatio in adie-
 cto, dicere quod est
 merces in statu inter-
 ruptionis, sicut dicere
 lumen in optato, ut
 patet ex dictis. Et de
 huiusmodi interruptione
 loquitur litera in hac
 rone, que motionem
 diuine gratie interru-
 ptam per sequens pec-
 catum, ut inclinatam in
 rone mercedis affert pro causa,
 quare non
 cadit reparatio post lapsum in merito.

Ad tertium dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

ARTICVLVS VIII.

Utrum homo possit mereri augmentum gratie, vel charitatis.

DOCTAVVM sic proceditur.
 Videtur, quod homo non
 possit mereri augmentum gratie
 vel charitatis. Cum enim aliquis
 acceperit premium quod meruit
 non debetur ei alia merces, sicut
 de quibusdam dicitur Matt. 6. Re-
 ceperunt mercedem suam. si igitur
 aliquis mereretur augmentum
 charitatis, uel gratie, seque-
 retur quod gratia augmentata,
 non posset ulterius expectare aliud
 premium, quod est inconueniens.

¶ 2 Præter. Nihil agit ultra suam spe-
 ciem: sed principium meriti est
 gratia, uel charitas, ut ex supra-
 dictis patet. * ergo nullus potest
 maiorem gratiam, uel charitatem
 mereri, quam habeat.

¶ 3 Præter. Id quod cadit sub meri-
 to meretur homo p quemlibet

Secundo aut modo
 inuenitur interruptio
 merito, ut clausa in rone
 termini. Et sic est
 implicatio in adie-
 cto, dicere quod est
 merces in statu inter-
 ruptionis, sicut dicere
 lumen in optato, ut
 patet ex dictis. Et de
 huiusmodi interruptione
 loquitur litera in hac
 rone, que motionem
 diuine gratie interru-
 ptam per sequens pec-
 catum, ut inclinatam in
 rone mercedis affert pro causa,
 quare non
 cadit reparatio post lapsum in merito.

Et per hoc patet responsio ad obiectiones. Nam & uita eterna, &
 augmentum gratie, & quicquid cadit sub merito, licet sub merito con-
 digni, ad consecutionem quidem sui exigit continuatam, seu ple-
 nerantiam status: ad hoc autem quod sit merces debita, non,

Nec interruptio, quia impedit talem consecutionem
 parationem habere rationem mercedis: sed quia
 lapsum includit in ratione sua interruptionem, ut
 phantum: non sic autem est de uita eterna, & aliis
 mur ex condigno.

Ad primum ergo dicendum,
 qd desiderium, quo quis desiderat
 reparationem post lapsum, in se
 dicitur, & similiter oratio, quia
 tendit ad iustitiam: non tamen ita,
 quod iustitie innitatur per modum
 meriti, sed solum misericordie.

Ad secundum dicendum, quod
 aliquis potest alteri mereri ex con-
 gruo primam gratiam: quia non est
 ibi impedimentum, saltem ex parte
 merentis, quod inuenitur, dum
 aliquis post meritum gratia ius-
 titia recedit.

Ad tertium dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad quartum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad quintum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad sextum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad septimum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad octauum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad nonum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

Ad decimum dicendum, quod
 quidam dixerunt, quod nullus
 meretur absolute uitam eternam,
 nisi per actum finalis gratie, s. so-
 lum sub conditione, si perseuerat.
 Sed hoc irrationabiliter dicitur,
 quia quandoque actus vltima
 gratie, non est magis meritorius,
 sed minus quam actus preceden-
 tes propter egritudinis oppressio-
 nem. Vnde dicendum, quod qui
 liber actus charitatis meretur ab-
 solute uitam eternam: sed p
 peccatum sequens ponitur impedi-
 mentum precedenti merito, ut
 non sortiatur effectum: sicut etiam
 causa naturales deficit a suis ef-
 fectibus propter superuenies im-
 pedimentum.

2. d. 27. art. 5.
& 4. d. 20. ar.
2. q. 3. cor.

2. d. 27. & 4.